

נחטפה בעזרת השם,

הפרשה הזאת העסיקה את האף-בי-איי, האינטרפול ומשטרת ישראל • ילדה בת חמש, בת להורים יהודים מארצות-הברית שהתגרשו - נחטפה על-ידי אמה החוזרת בתשובה לארץ, והוסתרה בירושלים, בחסות הקהילה החרדית • בסוף-השבוע, בזכות תושייה של חוקר פרטי והרבה מזל, חזרה הילדה לבית אביה

ומשתפת פעולה - שעורה לה עד הרגע האחרון להסתיר את הילדה מעיני העוסקים, האם שינתה את מראה מקצה לקצה היא צבעה את שערה, שינתה תסרוכת הקפדה לחבוש כובע אלגנטי ולכסתה את גליה וזרועותיה בשמלה עם שריונים ארוכים. גם מיכל הקטנה נאלצה לשלם את מחיר ההסתרה ונה צבעה את שערה של הילדה לאדום ושינתה את שמיה. אחרי שבועות ארוכים של חיפושים, עריוו דא הצליחו החוקרים לעלות על קצה היט שיוכיל אותם למקום מטרותן של חנה ומיכל. את פריצת הדרך וזכיל חוקר הפרטי הפריס משה מורנו. חברת חסות אמריקנית ששכר האם הוא שפתה למורנו, בעל משרד המתמחה בחקירות בינלאומיות, כדי שייסד בחסותו. מורנו קיבל לידיו את התיק עם שמות השניים, תמונות ישנות שלהן ומעט אפס מידע. רחוקות משום דבר, לא היה לו שום פרט שיכול להוביל אותו אל האם ובתה. התחלתי להפס בכתיבותי בבתי-חולים ובמסדות שונים כדי לגמול ולהאיר אתן.

הפעולה תישאר בחוקת האב, יהודי-מסורתי, אולם בתחילת ספטמבר 2001 הטפה חנה (36) את בתה ומיכלה לירושלם. מיכל מיהר להגיש תלונה על חטיפת הבת, ובכך ניתן האות לתחילתה של חקירה מורכבת שהעסיקה במשך קרוב לחמישה חודשים את האף-בי-איי, האינטרפול, חוקרים פרטיים מארץ והמקומיים ובתי-משפט בארצות-הברית ובישראל. רשויות החוק כשתי המדינות וזרו להתוויה את מיכל ליד אביה, אולם המשימה היתה קשה. כמעט כלתי-אפשרית.

מחקיבוץ לשכונה החרדית

האם החוטפת, שהגיעה לארץ כחילונית והחליטה לחזור בתשובה ביהר עם בתה הקטנה, קיבלה את תמיכתה של קהילה חרדית ומה

החוקר משה מורנו: „מיכל קפצה ושמהה לראות את אבא שלה. הרגשתי שחרצתי גורל של שלושה אנשים. זו היתה התרגשות אדירה שחווים רק פעם בחיים”

יובל קרני

התא הצד והמעופש שבגן הילדים החרדי עלו קלות כבי ובעקבות של ילדה קטנה בת חמש, השוכרים, שחיפשו את הילדה היו במשך שעה ארוכה ומרובת צעדים, רצו לעבר התא, כשפתחו את הדלת הם יכלו לנשום לרווחה: הילדה שקטרה במרכז של חקירה חוצת-יבשות, לאחר שנחטפה על-ידי אמה החוזרת בתשובה מביתה שבארצות-הברית, נחטפה לארץ - היתה כלואה בתא הקטנטן, שגורלו לא עלה על מטר ריבוע, היא היתה ממוגנת, אבל בריאה ושלמה.

מיכל (השמות בדוים) נולדה בארצות-הברית, כשהיתה בת חצי שנה התגרשו הוריה, מיכל (הנה) ובית-המשפט האמריקני הפע כי מיכל

תמונות מתוך הסרט שצילם החוקר מורנו. מימין: האם ובתה בדרך לן. משמאל: התא הצד בגן הילדים שבו הוסתרה הילדה

בשכונה חרדית בירושלים לידי אביה בארצות-הברית

נמצאה בעזרת החוקר

הישראלי אישר לקחה את הילדה מהאם לפני עשרה ימים יצא למבצע לידר: שוטרים ממחלק הנעדר של משטרת ירושלים, בשיתוף שתי פקודות סער, והחוקר הפריס משה מורנו, הגיעו לגן החרדי אורחי שהאם עזבה את המקום. מורנו לגן המגן האב הנרגש, שהגיע מאירלנד, כשרדשו השוטרים מהגננת ליכול לדיחם את הילדה - התנוכה שכיכלו ההוימה אותם: שתי הגננות הכוישו בתוקף כי הילדה נמצאת במקום. בניסיון לסקנע את השוטרים, הצגינה אותה מהן רשימה עם שמות הילדים, אף שידעה כי מיכל נרשמה לגן תחת שם בדוי.

משה מורנו, „בתחלה לא היה לי שום פרט שיכול להוביל אותי אל האם ובתה”. הצלום: דניאל בקן, סוכנות אנגלי

קשר השתיקה החדר

גם כשמורנו הראה לגננות את סרט הוריאו שצילם וזן קצור קודם לכן, ושבו נראית מיכל נכנסת לגן - המשיבו השתיים בשלילה. אנחנו לא יודעות על מה אתם מדברים. אין לנו ילדה כזאת בגן”.

בארצות-הברית / סיפר מורנו מורנו הצליח לאמת את הערכתו רק לאחר שראה את האשה עם ילדותה. במשך כמה ימים הוא תיעד כל עצה של השתיים: מרי בוקר לקחה האם את בתה לגן החרדי בשכונה, ולאחר-כך המשיכה למכונית ולחזור בתשובה שבו למדת.

האם צבעה את שערה, שינתה תסרוכת ולבשה שמלה עם שריונים ארוכים. רק המשקפיים הסגירו את עברה החילונית

שויבת לאם” סיפר מורנו הנטייה במצלמת וירואו זעירה, וחלל לעקוב אחר בעלת הרכב, אשה בלבוש צנוע וכסוכי חרדי אופנתי. בתמונת הארכיוו שקיבל מורנו מתאם בארצות-הברית אשה שנראתה אותו לגמרי, עם תסרוכת קארה חלק ולבוש חשוף, „שלחתי את התמונה שצילמתי בירושלים לאם בארצות-הברית, אבל גם היא לא הצליחה לזהות אס אכן מורנו בניסיונה הרבו החוקר שסגנון אותה בסופו של דבר היו המשקפיים והוא המסיכה להסתמס באותו זוג שזיה כהשתה

אולם הילדה הצגאה מרתא והועברה לידיו של אביה, שאותו לא ראתה חודשים ארוכים. ביבל קפצה וסמחה לראות את אבא שלה. הרגשתי שחרצתי גורל של שלושה אנשים. זו היתה התרגשות אדירה שחווים רק פעם בחיים”.

התקדים המבוסס

1959: יוסל'ה בן ה-6 נחטף למאה שערים

הימיתו של יוסל'ה שזכמבר: הסעורה בזמנו את המדינה אין זו הפעם הראשונה שקהילות חרדיות בארץ ובארצות-הברית משתפות פעולה עם חוטפי ילדים, ויבלגי שהילדים יוכלו חוזר ותרד ארוק. המקרה הספורטס ביותר, שהסעיר את המדינה בתחילת שנות השישים, היה פרשת חטיפתו של הילד יוסי (יוסל'ה) שזכמבר ב-1959 נחטף יוסל'ה בן חמש מבית חורו בחילוק. החטיפים היו סבו וזמנתו, רבי נחמן ומרים שרקס משכונת מאה שערים, שביקשו להעניק לגברים חינוך חרדי ארוך, כך חללה. פרשת יוסל'ה, שהעסיקה את ממשלת ישראל ושירותי הביטחון כמשך שלוש שנים, התחלה ביטוי חריף לקרע שבין דתיים לחילונים.

מארכז מחפושית של ילדה בשם קלודין, ונדד מבית לבית בחזיות שונות: פעם ביעקב'לה, פעם כמנחם ופעם כמלודין.

ברשנות מעוכפית

העונש על חטיפת ילד: עד 20 שנות מאסר

פריס' אריאל בנדור מאוניברסיטת חיפה, על ההיבט המשפטי של התופעה חטיפת ילד מרשות הגורו והכא להחזיק בו, הוא עבירה חמורה, שבישראל יכול העונש המרבי עליה להגיע ל-20 שנות מאסר. כך אומה פרופ' אריאל בנדור, מרצה למשפט חוקתי מאוניברסיטת חיפה. מה קובע חוקי הישראלי והבינלאומי בנושא חטיפת ילדים בארץ לארץ? התסדר המשפטי בעניין חטיפת ילדים מתחיל לשני הלקים נפרדים. חלק אחד עוסק בענישה פלילית של החוטפים, וחלק שני עוסק מנגנון להחזרת הילדים שנחטפו. מבחינה פלילית, הבנגנון להחזרת ילדים שנחטפו לחולל קבוע בוקר הישראלי שאינן אמנה בינלאומית שנותמת האג, ושבה שותפות סרוב ל-40 מדינות כולל ישראל. המדינות הללו משתפות פעולה באכיפת האמנה, ובכל אחת מהן קיימת רשות מרכזית מיוחדת המטונה על כך. מהי הנורל המשפטי לישראל בהחזרת ילדים? חזרה של ילד שנחטף לארץ המדינת השותפת לאמנה, ויכול לפנות לבית-משפט באותה המדינה ולבקש שחולל וחזרו. בית-המשפט באותה מדינה צריך לכרז שאכן הילד נחטף מארץ מגוריו הקבועה וכמקרה כזה, להוציא צו להחזרתו. רשויות התוצאה לפועל של המדינה שבה מורבו, אובכפת את הצו, מתפשט ומחזרות את הילד. לפי האמנה, ילד חטוף לא יוחזר רק במקרים מיוחדים ביותר - בעיקר כאשר מוכח שהחזרתו לביתו תגרום לו נזק בלתי נסבל. כך, למשל, אם מתברר שהאורה שממנה נחטף הילד נוטה להתעלל בו מינית. כמה מדינות באלה מנוסלים בישראל מדי שנה? בכל חודש, בישראל מוגשות מדי שנה כסביבות 10 תביעות להחזרת ילדים.

מארכז 1962 פנה ראש הממשלה דאן, רוד בנדוריות, לראש המוסד המשפטי אישר מוצלח - חזרה לו לחזרו את הילד. במבצע „גור” שבו השתתפו עשרות סוכני מוסד נבדחה העלמה, ויושלה המשימה בהצלחה: כי ב-1 ביולי 1962 חזרו הילד לחיק חוריו.